

01	06	11	16	21	26	31	36	41	46	51	56	61	66	71	76	81	86	91	96	00
00	05	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	94	98

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Reilun pelin mielenosoitus

Aina ei tarvitse huutaa lujaa, jotta ääni kuuluisi. Maa- ja metsätalous-tuottajain Keskusliitto MTK ja ruotsinkielinen tuottajajärjestö SLC:n näyttivät keskiviikkona, että mielenosoituksen voi järjestää perinteisestä tavasta poiketen.

Tuottajien etujärjestöt myivät kymmenellä paikkakunnalla kuluttajille ruokaa tuottaja-hinnalla. Tempauksella osoitettiin suomalaisille konkreettisesti se, kuinka pienen osuuden tuottajat saavat kuluttajille myytävistä elin-tarvikkeista. Kymmenen sentin hintaiset ruis-leivät ja perunapussit kertoivat kuluttajille, miten halvalla kotimaista ruokaa maataloilta tuotetaan.

Esimerkiksi Helsingin keskustassa sijaitsevalla Narinkkatorilla tuottajahintaiset elintarvikkeet kiinnostivat yli tuhatta kaupunkilaista. Samalla helsinkiläisillä oli mahdollisuus keskustella paikalla olleiden viljelijöiden kanssa.

Vaikka viljelijöiden taloudellisesta ahdingosta on puhuttu jo vuosia, oli monelle ostoksilla käyneelle yllätys, että se joka tekee eniten, saa vähiten. Vaikka moni hullunhalpaa ruokaa jonottanut oli paikalla nimenomaan halvan hinnan takia, saivat tuottajat myös laajalti ymmärrystä.

Järjestöjen tempaus oli positiivinen siinäkin mielessä, että se ei ollut suunnattu ketään vastaan, vaan tuottajien oman asian puolesta. Onkin hämmentävää, että S-ryhmän päivittäis-tavarakaupan valikoimajohtaja Ilkka Alarotu syytti MTK:ta väärän tiedon levittämisestä. Hänen mielestään tuottajat jättivät kertomatta, mitä ruokaketjussa tapahtuu välissä, ja mistä hinta tulee (HS 15.11.).

Alarodun mukaan on tarkoitushakuista, kun MTK kampanjoi ruisleivän kuluttajahinnalla. Viljelijän osuus ruisleivän kuluttajahinnasta on noin neljä prosenttia.

Miksi sitä ei saisi kertoa? Sekä tuottajan saama hinta ruiskilosta ja kuluttajan maksama hinta ruisleivästä ovat tiedossa. Siihen, miten väliin jäävä osuus jakaantuu, eivät tuottajat ja kuluttajat pysty vaikuttamaan.

Keskusteluun ruuan hinnasta tarvitaan nykyistä enemmän avoimuutta. Sen sijaan, että syytetään toisia väärän tiedon levittämisestä, voisivat kauppa ja teollisuus kertoa avoimesti, mitkä ovat niiden osuudet ruokakorin hinnasta. Tuottajat esittivät oman osuutensa, teolli-

” Se joka tekee eniten, saa vähiten.

Tarhaajilla kansan tuki

Kotieläinten pitäminen on kuulunut keskeisenä osana ihmisen toimintaan koko tunnetun historian ajan. Hyvinvoinnin kasvaessa vauriissa länsimaissa on mukaan tullut myös keskustelu eläinten hyödyntämi-sen oikeutuksesta.

Jo useamman vuosikymmenen ajan Suomesakin on vaikuttanut eläinaktivisteja, joiden mie-lestä kaikesta eläinten hyödyntämisestä tulisi luopua. Tämä näkökulma edustaa toki kansasta vain pientä vähemmistöä.

Kovimmin oman elinkeinonsa oikeutusta ovat viime vuosina joutuneet puolustamaan turkis-tuottajat. Turkistarhaus on ollut eläinaktivisteil-le kiittollinen kohde, koska turkiksiä kovin harva pitää välttämättömyyshyödykkeenä.

Tarhausta kohtaan esitetyn kovan kritiikin jal-koihin on usein jäänyt se tosiasia, ettei tarhauk-sen lopettaminen Suomessa parantaisi, vaan sen

sijaan heikentäisi turkiseläinten oloja. Suomes-ta turkisala on tehnyt eläinten ja ympäristön hyvinvoinnista keskeisen osan tuotannon laa-tua, joka menetetäisiin, mikäli tuotanto siirtyi-si muualle.

Eduskunta tulee saamaan käsiteltäväkseen aktivistijärjestöjen alullepaneman kansalais-aloitteen turkistuotannon lopettamiseksi Suo-messa. Keruukampanja tuotti alustelle noin 60 000 allekirjoittajaa.

Aloite käsitellään aikanaan, mutta MT:n teet-tämän mielipidemittauksen perusteella tarhaa-jilla on kansalaisten tuki elinkeinonsa jatkamis-elle. Vaatimukseen tarhauksen lopettamises-ki yhtyi vain 18 prosenttia suomalaisista (MT 14.11.).

Turkistuotanto jatkuu Suomessa. Työpaikko-jen sekä vienti- ja verotulojen lisäksi se tietää pa-rempaa hyvinvointia maailman turkiseläimille.

Ruuan strateginen merkitys nousussa

Vuonna 2008 rekisteröitiin fi-nanssikriisi ja ruokakriisi. Alu-eellisesti vaihdellen oli puutetta vehnästä, maissista, soijasta tai riisistä tahi useasta näistä sa-manaikaisesti.

Ruokaindeksi sojotti piikkinä taivasta kohti, tuolloinen ennä-tys ylitettiin pian, jo viime ke-sänä. Elintarvikkeiden hintojen nousu pudotti edellisellä ker-ralla yli sata miljoonaa nälkäis-tä asiaskasjonoista pois – kuinka käy nyt?

Globaalisti moni ruokakunta on jo joutunut tinkimään muista hankinnoista elintarvikkeiden reaalihintojen nousun ja/tai pe-rinteisen ostoruuan saatavuuden vaikeutumisen takia.

Viime vuosikymmenen sato-odotuspettymyksillä on ollut myös merkittäviä maankäyttöli-siä ja markkinaseurauksia.

Soijapula nosti sen yksikkö-hintoja siinä määrin rajusti, että tuottajien kannatti siirtyä puu-villasta soijantuotantoon. Tämä puolestaan nosti puuvillan maailmanmarkkinahinnan yli sataan vuoteen ennätyslukemiin. Ra-kennemuutoksen vaikutus hei-jastui oitis Kiinasta lähtien vaa-tetuotantoon ja -kauppaan.

Ruokaa rahalla vai aseilla?

Väestö on jatkanut runsastumis-taan: vuosina 2009–2012 yhteis-lisäys on yli 350 miljoonaa. Ko-konaismäärä ylitti vuosi sitten seitsemän miljardin rajan, joista joka seitsemäs oli silloin alira-vittuna.

Samanaikaisesti viljelyskel-poinen maa-ala jatkoi supistu-mistaan. Jo 1950-luvulla talous-maantieteen professori Ilmari Hustich varoitti luennoillaan nyt nähtävissä olevasta tilan-teesta.

Tässä hämmästelävää: kaa-voitustyötä perustellaan väes-tönkasvulla ja samalla hyvää peltomaata kaavoitetaan pois ruoantuotannosta. Puheet yli-tuotannosta ovat toki loppuneet.

Valtioiden keskushallinnois-sa eri ministeriö on vastuussa ruokahuulostta ja maankäyttö-ja kaupunkipolitiikasta. Voi olla niinkin, ettei maassa ole sallit-tua puhua huoltovarmuudesta. Yhteistä näyttää kuitenkin ole-van, että kun kansalliset mah-dollisuudet on tärvelty, strate-giset pyrkimykset suuntautuvat rajojen ulkopuolelle.

Maanpuolustusstrategit anta-vat kaksi toimintavaihtoehtoa: vaje on paikattava joko rahal-la tai aseilla. Arabikevät valit-si aseet.

Pohjois-Afrikan diktaattoreis-ta Libyan Muammar Gaddafi os-ti öljyrahoilla malliksi 250 000 hehtaaria peltoa Ukrainasta, mutta se ei riittänyt vakuutuk-seksi kansan tunnoissa.

Hankintapotentialiaa on Itä-Euroopassa, Latinalaisessa Amerikassa ja tunnetusti erityi-sesti Afrikassa. Gaddafi afrika-laisena ei tietenkään mennyt täl-laisille ostoksille omaan maan-osaan, se olisiä saatettu tulkita poliittissoitilaaliseksi tunkeutu-miseksi Afrikan unionin toisen

Puheet yli-tuotannosta ovat toki loppuneet.

jäsenvaltion alueelle.

Kiinalaiset ja eteläkorealaiset aasialaisina ovat samalla periaat-teella maakaupoilla oman maan-osan sijasta Afrikassa; kaupaksi on mennytjo Espanjan ja Rans-kan yhteenlasketun peltotalan verran viljelykelpoista maata.

Sijoitustoiminnalla siirtomaapolitiikkaa

Kiina on siis avainasemassa maanhankijana, sillä on suuri tarve ja paras valmius.

Kiinalla on neljännes maapal-lon valuuttavarannoista pankki-holveissaan samalla kun useim-mat huoltovarmuutta kaipaavat maat ovat enemmän tai vähem-män velloissaan.

Kiinalla on puutetta viljelys-kelpoisen maan rinnalla puh-taasta makeasta vedestä. Mut-ta kuinka Kiina valtauksensa tekee? Kiina on ”harjoitellut” hankkimalla fossiilisen energi-an ja malmioiden määräraikaisia (esimerkiksi 30 vuotta) hyödyn-tämisoikeuksia muista maista.

Tapani Sirviö kertoo (MT 7.5.12), että nyt ”maan hankki-joina ovat pitkän aikavälin si-joitustuottoja hakevat rahastot ja eläkerahastot”. Näin valtioi-den valtioihin kohdistama siir-tomaapolitiikka voidaan yrittää

pestä ”bisnesmaailman normaai-lta vaikuttavaksi sijoitustoiminnaksi”.

Pelto tuotannollisena hyödyk-keenä on raakaöljylähteistä ja mineraaliesiintymistä kestoittaan poikkeava. Öljyn ja mineraalien talteenoton jälkeen muodostu-nut onkalo tai kuoppa on ongel-majätteeksi verrattavissa oleva rasite. Hoidetun pellon reaaliar-vo on sitä vastoin nouseva rajal-lisella maapalolla jatkuvasti.

On selvää, että siirtomaapoli-tiikan poliittisen riskin ylittävä motivaatiotekijä on ”oman kan-san” ruokkiminen, jolloin tuo-tantoalueen ihmiset jäävät tuota ravintoa paitsi.

Afrikassa siirtomaapelolla tuotettu ravinto viedään omis-tajamaahan Kiinaan syötäväksi. Globaalissa tarkastelussa se ei tietenkään jää hyödyntämättä. Pohdiskelu koskee sitä, kuinka afrikalaiset ruokitaan.

Aika näyttää, onko tämä ris-tiriitiä johtava kansannousuihin tuotantoalueella. TV näytti ku-vaa kiinalaisista sotilaanasuissa vartioimassa sudanilaista öljy-lähdettä.

Viljava maa ei yksin riitä

Viljava maa ei yksin ratkaise tuotannon onnistumista. Muun muassa bio- ja säätekijöiden täytyt myös osiltaan tukea pri-määrituotantoprosessin onnis-tumista.

Äärisääliömit ovat aina olleet vaikuttamassa satotaseihin kas-vinviljelyn 13 000 vuoden aika-

na. Nyt samansuuntaisesti ja -ai-kaisesti vaikuttavien ilmiöiden yhteisvaikutus on tuottamas-sa myös globaaleja katastrofe-ja. Vettä voi olla joko aivan liian vähän tulokselliseen tuotantoon tai se liiallisuudellaan estää tai tuhoaa sen.

Kemiaan tukeutuva tuotanto-menetelmä sisältää myrkytys- ja jäämäongelmien ohella hoita-mattomuusriskin epävarmois-sa yhteiskunnallisissa oloissa. Niinpä vaellussirkat pyrkivät parhaillaan runsastumaan, kun Pohjois-Afrikan Sahelin alueen kansannousuista johtuen tor-juntatoimet ovat jääneet siellä liian vähälle huomiolle tai koko-naan tekemättä.

Räjähdyksmäisesti kasvanut broileritalous on kriittisen arvi-oinnin kohteena sekä käytetyn valkuaissirehun että fosforipitoi-sen sonnan vuoksi. Jälkimmäi-sen sisältämä fosfori pitisi pro-sessoida uudelleen käyttöön. Suomenlahti on vaarassa, kun näin ei menetellä.

Suomen aiempien hyvien ym-päristötöiden merkitys mitä-töityty, jollei fosforiasioita saada Suomenlahden perukassa hal-lintaan. Yhteisyritys toisi jälleen konkreettisuutta naapurivaltioi-den yhteistyöhön.

Ravinto, puhdas makea vesi ja suoja (turva) ovat ekologisia pe-rustaehtoja. Näin niillä on myös ratkaisevaa strategista merki-tystä.

ERKKI PULLIAINEN

Kirjoittaja on emeritusprofessori ja tietokirjailija.

Marraskuun raikkautta

Pohjois-Pohjanmaalla Pyhäjärven kaupungin Pyhäjärven Emoniemessä on voinut nyt marraskuulla nauttia pakkasen ja veden järjestämästä luonnon kauniista taideteoksesta.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimi-tukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: STINA HAASO

Tuottajatapahtuma paljasti köyhyyden kasvot

Onko nää jotain hurstilaisia? kysyi ohikulkija keskiviikkona Helsingin Narinkkatorin läpi kulkiessaan.

Ei, kyse oli MTK:n kampanjasta. Viljelijät myivät tuottajahintaan lihaa, leipää, munia ja perunoita.

Paikalle oli saapunut satojen metrien jonollinen ihmisiä. Osa oli jonottanut paikalla tunteja varmistaakseen mahdol-lisuutensa ostaa halpaa lihaa.

Eräs nainen kertoi jonossa, että nyt hänelläkin on varaa ostaa nautaa.

Vaikka MTK voi taputtaa itseään olalleen saatuaan kampanjalla taattua valtakunnallista näkyvyyttä, tahtomattaan järjestö toi esille myös tapahtuman toiset kasvot. Jonottajat.

Mistä kertoo se, että keskellä kiireistä työpäivää syntyy Helsingin keskeisim-mälle torille tuhansien ihmisten jono?

Jonon perustan loivat eläkeläiset. Heidän osallistumisensa ei liene kellekään yllätys. Kenellä muulla onkaan aikaa jonottaa – ja suorastaan viihtyä jonossa.

Eläkeläiset rientävät tunnetusti kaikkialle, missä tarjolla on hyviä tarjouksia. Joukossa on niitä, joiden eläke on oikeasti pieni, mutta myös niitä,

stina.haaso@maaseuduntulevaisuus.fi

joille tarjousten perässä juoksentelu on elämäntapa.

Paikalle kertyi myös paljon opiskeli-joita, jotka olivat kuulleet tempauksesta esimerkiksi sosiaalisen median kautta.

Helsingin yliopistossa opiskeleva 25-vuotias mies kertoi ostavansa kaupasta aina ruokaa, jonka hinta on alennettu parasta ennen -päiväyksen läheystyessä.

Hän kertoi kokeilleensa joskus myös dyykkausta, mutta harrastuksen päättäneen lyhyeen, kun lähikauppa oli hankkinut lukolliset biojäteastiat.

Tätäköän nuorta miestä en pitänyt yllättävänä. Omissa opiskelutovereissani oli useita, jotka aikoinaan keksivät ja kokeilivat kaikenlaisia tapoja hankkia halpaa tai jopa ilmaista ruokaa.

Yksi ryhmä jonosta paistoi ikävällä tavalla esiin. Äidit.

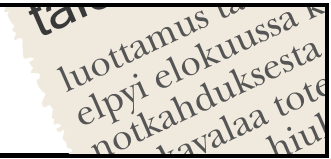
Laskeskelin jonoa seuraillessani, että jopa joka kymmenes jonottaja oli pikkulapsen tai useamman lapsen äiti. Vauunujen ja rattaiden määrä yllätti.

Jos alle vuoden ikäisen lapsen kanssa on valmis jonottamaan marraskuisena aamuna pari kolme tuntia koleassa ulko-ilmassa, silloin on muuten toisissaan.

SEIJA PYHTILÄ

LEHTIKATSAUS

Tierahat giljotiiniin

Liikennepolitiikan jos minkä pitäisi **Ilkan** mukaan olla pitkäjänteistä.

”Nyt julkisuuteen on tullut tietoa, joka kyseenalaistaa tä-mänhetkisen liikennepolitiikan pitkän aikavälin ymmärryksen.

Liikennevirastossa laadittu muistio laittaa uusiksi kahdeksan ison tiehankkeen rahoituksen.”

”Suunnitellut jopa miljardin euron supistukset maakuntien tiehankkeisiin nostivat tuoreel-taan ihmetystä muun muassa yrittäjäjärjestössä.

Tierahojen leikkaamisesta seuraisi yrittäjien mukaan kylmää kyytiä maakunnille, elinkeinoelämälle ja logistiikan toimivuudelle. Niin kannatetta-via kun junakuljetukset ovatkin, raiteet eivät ulotu kaikkialle Suomeen.”

”Liikenneministeri Kyllönen joutunee lähipäivinä aiheellisesti kansanedustajien ristituleen siitä, millä perusteilla suoma-laista liikennepolitiikkaa oikein tehdään ja suunnitellaan.”

Vastuuta ei saa pakoilla

Talvivaaran kaivoksen sul-keamista vaativat eivät taida **Aamulehden** mielestä ymmär-tää biokasaliuotusprosessin toimintaa.

”Menetelmää ei voi kaus-vaiheen jälkeen pysäyttää. Metallia liuotetaan kasasta bakteerien avulla jopa puolen-toista vuoden ajan.

Paras ratkaisu on, että kipsi-sakka-altaan korjaamisen jäl-keen Talvivaaran metallitehdas voisi jatkaa toimintaansa ja kä-sitellä jalostuksessa nyt jo liuo-tuksessa olevat mineraalit. Muu-ten isot massat maa-ainesta jäi-sivät Talvivaaran tehdasalueelle muhimaan omissa liemissään. Pois nämä metallit on luonnosta saatava, oli tilanne mikä tahansa. Ne ovat ympäristöriski.

Onnettomuustutkintakeskuk-

sen mukaan ottaminen merkit-see, että Talvivaaran ongelmat selvitetään tarpeeksi monella taholla.”

”Ministerien vastuunpakoilu on Talvivaara-sotkun alussa ollut hämmentävää katsottavana. Sellainen ei Suomeen sovi.”

Äidit kotoa työelämään

Etelä-Suomen Sanomat ihmettelee pääministeri Jyrki Kataisen innostusta saada pien-ten lasten äidit nopeasti työelä-mään Ruotsin mallin mukaan.

”Kataisen innostuksen ajan-kohtaa on vaikea ymmärtää. Työvoimapulan sijaan edessä hämmöttää synkää työttömyys-tilanne. Yksilön oikeuksia ja vapauksia korostavan puolueen puheenjohtajan pitäisi tietää, ettei kotiäitejä saada töihin millään mahtikäslyllä.

Sikäli asia on ajankohtainen, että työ- ja perhe-elämän yhteensovittaminen näyttää ikui-suuskysymykseltä. Nokittelun si-jaan ratkaisuja tähän ongelmaan tulisi etsiä yhdessä eikä provo-soitua jokaisesta lausunnosta.”